

Sygn. akt: III AUa 407/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSO del. Dorota Rzeźniowiecka.

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 25 stycznia 2013 r., sygn. akt: IV U 1055/12;

oddala apelację.

III AUa 407/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. S. prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę, uznanie jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno - Usługowej w S. od 01.03.1987r. do 30.04.1993r. i przyznanie prawa do emerytury.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że J. S. ur. (...), w dniu 25.09.2012r. złożył wniosek o emeryturę.

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym łącznie 10 lat, 10 miesięcy i 6 dni - od 11.10.1971r. do 30.09.1970r. i od 16.04.1981r. do 28.02.1987r. Ogólny okres

ubezpieczenia wnioskodawcy wynosi na dzień 1 stycznia 1999r. 26 lat, 7 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W okresie od 1.03.1987r. do 30.04.1993r. J. S. był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno - Usługowej w S. początkowo jako operator koparki samochodowej, a od 21.04.1987r. na stanowisku kierowcy - operatora. W okresie od 1.03 do 20.04.1987r. był kandydatem na członka, a od .1987r. został przyjęty w poczet członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno - Usługowej. Spółdzielnia zajmowała się świadczeniem usług, robotami budowlanymi. Członkowie nie musieli wносить wkładów do spółdzielni. Walne zgromadzenia z udziałem wszystkich członków, w tym wnioskodawcy, odbywały się co najmniej raz w roku. W Spółdzielni było zatrudnionych około 80 osób. Praca odbywała się w brygadach 9-10 osobowych w godz. 7.00-15.00. Praca trwała cały rok. Spółdzielnia prowadziła budowy w różnych miejscach. W - ca posiadał uprawnienia do obsługi sprzętu ciężkiego. J. S. był operatorem koparki samochodowej o ciężarze całkowitym 14 ton, jak również był kierowcą samochodów ciężarowych m-ki S. (...) i S. (...). Jako kierowca samochodu ciężarowego zajmował się przewożeniem materiałów budowlanych. Jako operator koparki pracował przy kopaniu gliny, przy budowie szpitala, gorzelnii, poszerzaniu dróg. Wynagrodzenie było liczone od stawki godzinowej i ustalane zgodnie z uchwałami i regulaminem Spółdzielni. W poszczególnych latach ustalano ilość dniówek i wynagrodzenie roczne. Nie było dodatków szkodliwych do pensji. Zyski spółdzielni były na koniec roku dzielone między członków. Pod koniec działania spółdzielni majątek pozostały po spłacie długów był rozdzielany między członków, w ramach rozliczenia wnioskodawca otrzymał samochód ciężarowy m-ki S. (...).

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że J. S. nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity z późn. zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach wykonywanym w ramach stosunku pracy w okresie od 1 marca 1987r. do 30 kwietnia 1993r. w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno – Usługowej w S..

Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 8.12.2009r. w sprawie I UK 186/09, OSNP 2011/13-14/189, że okres wykonywania pracy w charakterze członka spółdzielni nie może zostać zaliczony do okresu, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury z art. 32 cyt. ustawy (podobnie postanowienie SN z 19.01.2012r. w sprawie I UK 325/11). W ocenie Sądu ustalenia faktyczne prowadzą do jednoznacznego wniosku, że odwołujący wykonując pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno - Usługowej w S., nie posiadał statusu pracownika. Z niespornego dokumentu w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu w ramach stosunku członkostwa (k. 8 akt ZUS), wystawionego przez Spółdzielnię, wynika jednoznacznie, że początkowo od 1.03 do 20.04.1987r. był kandydatem na członka, a od 21.04.1987r. został przyjęty w poczet członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno-Usługowej. Ponadto, z zeznań świadków: Z. R. i Z. K. wynika też, że stosunek członkostwa zarówno wnioskodawcy, jak i pozostałych członków, miał wszystkie istotne i konieczne cechy członkostwa w spółdzielni, różniące się zasadniczo od typowych cech stosunku pracy. Wnioskodawca i pozostali członkowie mieli wpływ na wybór władz Spółdzielni, uczestniczyli w Walnych Zgromadzeniach, mieli prawo do podziału wypracowanego przez Spółdzielnię rocznego zysku, a po likwidacji uczestniczyli również w podziale jej majątku. Dodatkowo z treści w/w zaświadczenia wynika naliczanie przez Spółdzielnię dniówek obrachunkowych składających się na wynagrodzenie roczne. Z tych względów, uznając zaskarżoną decyzję za uzasadnioną oraz zgodną z obowiązującymi przepisami prawa, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj.: przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów - art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego i bezpodstawnym pominięciu wniosków płynących z zeznań świadków: Z. K. oraz Z. R. oraz zeznań ubezpieczonego, wyprowadzeniu z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, a nadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, poprzez uznanie, iż J. S. swoją pracę wykonywał tylko i wyłącznie w reżimie członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej oraz, że zatrudnienie ubezpieczonego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno – Usługowej w S. miało istotne i konieczne cechy członkowstwa w spółdzielni - z

pominięciem, iż zatrudnienie ubezpieczonego charakteryzowało się typowymi cechami stosunku pracy, co zdaniem Sądu zadecydowało o niespełnieniu warunków uzasadniających przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury w postaci wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach;

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. - art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z § 2, 3 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) przez ich błędną wykładnię i uznanie, iż wnioskodawcy nie przysługuje prawo do emerytury w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach;

- art. 2 Kodeksu pracy poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż okres zatrudnienia w spółdzielniach takiego typu jak rolnicze spółdzielnie produkcyjne ma charakter cywilno-prawny mimo tego, że w okresie zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w S. ubezpieczony był przez cały czas traktowany jak pracownik i w związku z tym powinny mieć w stosunku do niego zastosowanie unormowania Kodeksu pracy dotyczące umowy o pracę;

- art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie uznając, że osoba pracująca w spółdzielniach tego typu jak rolnicze spółdzielnie produkcyjne nie może domagać się z tego tytułu prawa do emerytury w obniżonym wieku, co narusza zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych wynikającą z w/w przepisu;

- art. 32 i art. 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez ich niezastosowanie co spowodowało oddalenie przez Sąd odwołania ubezpieczonego i nieprzyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, naruszając tym samym konstytucyjnie zagwarantowane prawo do równego traktowania każdego przez władze publiczne oraz prawo do zabezpieczenia, w wyniku zróżnicowania przez Sąd sytuacji prawnej osób wykonujących taką samą zależność od stosunku prawnego, na podstawie którego praca ta była świadczona oraz zróżnicowanie sytuacji osób wykonujących taką samą pracę;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na jego treść oraz niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy powodujące sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez nieuwzględnienie wynikających z treści złożonych w sprawie zeznań przez świadków oraz ubezpieczonego okoliczności związanych z zatrudnieniem ubezpieczonego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w S. wskazujących na spełnienie warunków uzasadniających przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury w postaci wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na wyżej wymienione podstawy apelacji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie zakazonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sadowi pierwszej instancji oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie może odnieść skutku. Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych, a dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w niczym nie naruszył zasady wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy, ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres pracowniczego zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat.

Odnosząc brzmienie cytowanego przepisu do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że J. S. nie spełnił wszystkich wskazanych warunków, gdyż nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym z załączonych do wniosku o emeryturę niespornych dokumentów w postaci świadectwa pracy z 30.04.1993r. i zaświadczenia o zatrudnieniu w ramach stosunku członkostwa z 30.04.1993r., w których charakter zatrudnienia wnioskodawcy określono jako „członek (...)”, a w rubrykach płacowych było wyszczególnienie w postaci tzw. „dniówek obrachunkowych” /k. 7, 8 akt ZUS/ oraz zeznań świadków, jednoznacznie wynika że w okresie od 1 marca 1987r. do 30 kwietnia 1993r. J. S. wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako kierowca samochodu ciężarowego oraz operatora koparki samochodowej, w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno - Usługowej w S. będąc członkiem tej Spółdzielni, a nie jej pracownikiem.

Z przepisów art. 32 ustawy o emeryturach i rentach wynika natomiast, że przewidziana w nim możliwość przyznania emerytury w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 tej ustawy dotyczy przypadków wykonywania pracy w szczególnych warunkach tylko przez pracowników. Również wnioski wypływające z wykładni logiczno – językowej art. 32 ustawy o emeryturach i rentach oraz przepisów rozporządzenia z 7 lutego 1983r. (w przepisach tych mowa tylko o pracowniku), z wykładni systemowej, z wykładni historycznej (w świetle unormowań obowiązujących przed reformą ubezpieczeń społecznych w 1998r. prawo do wcześniejszej emerytury z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach dotyczyło jedynie pracowników), a także celowościowej (zamiarem ustawodawcy reformującego ubezpieczenia społeczne nie było modyfikowanie reguł dotyczących przyznawania tego prawa), zmuszają do przyjęcia tezy, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach nie mogą być inaczej rozumiane jak tylko w ten sposób, że prawo do emerytury w wieku niższym niż ogólny wiek emerytalny przysługuje jedynie pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach. Podobnie w tej kwestii wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 stycznia 2005r., II UK 136/04, stwierdzając, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach obejmują pracę wykonywaną w ramach stosunku pracy, a nie stosunku członkostwa w spółdzielni, powołując się na podobny pogląd wyrażony przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 20 marca 2003r. (publ. Prawo Pracy 2003, nr 9). Również Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 14 czerwca 2004r., P 17/03, OTK ZU 2004 nr 6a, poz. 57 (Dz. U. Nr 144, poz. 1530) nie zakwestionował ograniczenia prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na wykonywanie zatrudnienia tylko w charakterze pracownika. Zróżnicowanie uprawnień podmiotów w zależności od tego, czy praca wykonywana jest w ramach stosunku pracy, czy też na podstawie innych stosunków prawnych w obszarze prawa pracy ma charakter podstawowy i wiąże się ze szczególnymi cechami stosunku pracy, które jakościowo odróżniają go od innych stosunków prawnych, w ramach których świadczona jest praca. Wskazać także należy, że wynikające z unormowań art. 32 ustawy o emeryturach i rentach zróżnicowanie uprawnień ubezpieczonych stanowi konsekwencje wcześniej istniejących różnic między pracowniczym i pozapracowniczym ubezpieczeniem społecznym, które wyrażały się przede wszystkim w szczególnym ukształtowaniu wysokości i zasad opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w zależności od tego, czy ubezpieczony wykonywał pracę jako pracownik, czy też jako inna osoba zatrudniona.

Wyrażone w apelacji stanowisko skarżącego, że jego praca w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie różniła się od pracy wykonywanej przez pracowników tej spółdzielni, a zatem winen być traktowany jako pracownik, nie jest trafne. Apelujący na poparcie swej tezy przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005r. (I UK 142/04, OSNP 2005/17/272), w którym stwierdzono, że gdyby okazało się iż członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej wykonuje swoją pracę w reżimie ściśle takim jaki przewidziany jest w stosunku pracy, to mimo istniejącego członkostwa należałoby ją kwalifikować jako wykonywaną w ramach stosunku pracy. Jednakże orzeczenie to nie ma zastosowania do odwołującego. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tegoż wyroku podkreślił znaczące różnice pomiędzy pracą w ramach stosunku pracy a pracą w ramach członkostwa w spółdzielni. Przy czym zaznaczył, że nie chodzi tyle o różnice niejako „fizyczne” (w rozumieniu rodzaju, ilości, sposobu wykonywania pracy), ale formalnoprawne a ten punkt widzenia jest rozstrzygający. Zachodzi bowiem zasadnicza różnica między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. W tym drugim wypadku prawo i obowiązek świadczenia pracy wynika ze stosunku członkostwa w spółdzielni, z którym wiąże się między innymi prawo udziału w jej zarządzaniu poprzez jej organy i inne rozwiązania instytucjonalne właściwe ruchowi spółdzielczemu, co ma określony wpływ na sposób organizacji pracy i podporządkowanie w procesie jej świadczenia. W wyroku z dnia 8 grudnia 2009 r. (I UK 186/09 OSNP 2011/13-14/189) Sąd Najwyższy po raz kolejny wyraził pogląd, że w przypadku

nawiązania z pracownikiem spółdzielni produkcyjnej stosunku członkostwa dochodzi do dorozumianego rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron. Członek tej spółdzielni nie może pozostawać z nią w pracowniczym stosunku zatrudnienia. W rezultacie okres wykonywania pracy w charakterze członka nie może zostać zaliczony do stażu pracowniczego, od którego zależy nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Prawa i obowiązki członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych są uregulowane w odmienny sposób od praw i obowiązków pracowniczych. Aktem regulującym wykonywanie pracy przez członków spółdzielni była w spornym okresie ustawa z dnia 17 lutego 1961r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. z dnia 4 marca 1961r.), która obowiązywała do 1 stycznia 1983r. i ustawa z dnia 16 września 1982r. - Prawo spółdzielcze (tekst jednolity - Dz.U. z 2003r. Nr 188, poz. 1848 z zm.), która obowiązuje od 1 stycznia 1983r. Art. 113 ustawy z 1961r. stanowił, że zdolny do pracy członek spółdzielni produkcyjnej ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w zakresie ustalonym przez statut lub uchwałę walnego zgromadzenia. W wyroku z dnia 22 grudnia 1972 r. (II CR 543/72 OSNC 1973/9/163) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że artykuł 113 ustawy z dnia 17 lutego 1961r. o spółdzielniach i ich związkach statuuje swoisty stosunek prawny, odmienny zarówno od pracowniczego, jak i od spółdzielczego stosunku pracy, mianowicie stosunek wynikający z prawa i obowiązku członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej wykonywania pracy w tej spółdzielni w zakresie ustalonym przez statut lub uchwałę walnego zgromadzenia. Do tego stosunku prawnego przepisy o spółdzielczym stosunku pracy nie mają zastosowania. Z kolei art. 114 § 1 stanowił, że mogą być zatrudnieni oprócz członków także ich domownicy, inne zaś osoby jedynie dorywczo dla zapobieżenia stratom gospodarczym. W myśl § 2 art. 114 spółdzielnia mogła zatrudniać czasowo lub na stałe osoby nie będące członkami ani domownikami członków przy wykonywaniu prac wymagających szczególnych kwalifikacji, jakich członkowie nie posiadają. Wykładnia powyższych przepisów nie nasuwa wątpliwości, że członek spółdzielni nie mógł być zatrudniony w spółdzielni na podstawie umowy o pracę. Także obowiązujący od 1 stycznia 1983r. art. 155 § 1 prawa spółdzielczego stanowi, że zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Możliwe jest także zatrudnienie osób niebędących członkami spółdzielni na mocy art. 157 ustawy, zgodnie z którym spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Z przepisów tych wynika dostatecznie, że członkowie spółdzielni produkcyjnej mogą świadczyć pracę na rzecz spółdzielni wyłącznie w oparciu o stosunek członkostwa. Umowa o pracę lub umowy cywilnoprawne mogą zaś być zawierane jedynie z osobami, które nie są członkami rolniczej spółdzielni produkcyjnej. Tak więc członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę. W w/w wyroku Sąd Najwyższy zauważył, że choć niektóre prawa i obowiązki związane z wykonywaniem pracy członka spółdzielni mogą być podobne lub identyczne jak wynikające z zatrudnienia pracowniczego, to w sensie formalnoprawnym występują tu zasadnicze różnice i to one mają znaczenie. Nie jest natomiast tu tak istotne, że sama praca była świadczona w sposób podobny do pracy zwykłych pracowników.

W stanie faktycznym ustalonym w niniejszej sprawie w pełni zasadnym jest przyjęcie, że J. S. świadczył swą pracę w związku i z powodu członkostwa w Spółdzielni. Niewątpliwie wnioskodawca był członkiem Spółdzielni, brał udział w zebraniach Spółdzielni i w wyborach jej władz. Podstawą jego wynagrodzenia była kwota za godzinę przeliczana na tzw. dniówki obrachunkowe, co bezpośrednio potwierdza przedstawiona w sprawie dokumentacja kadrowo - płacowa ze spornego okresu. Wnioskodawca uczestniczył również w podziale wypracowanego zysku przez Spółdzielnię, jak i w podziale majątku Spółdzielni po jej likwidacji. Wszystkie powyższe okoliczności świadczą zatem o tym, że w tym właśnie reżimie wykonywał swą pracę. Natomiast brak jest podstaw do twierdzenia, że pomimo, iż był członkiem spółdzielni, w rzeczywistości był zatrudniony w ramach stosunku pracy bo to było na mocy obowiązujących w spornym okresie przepisów spółdzielczych wyłączone.

Reasumując, skoro ubezpieczony od 1 marca 1987r. do 30 kwietnia 1993r., nie pozostawał w stosunku pracy, lecz wykonywał pracę na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej w następstwie ciążącego na nim obowiązku członkowskiego, to nie ma podstaw do zaliczenia tego okresu jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach z tej racji, że w tym czasie pracę wykonywał jako pracownik, bo pracownikiem nie był.

W związku z powyższym, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako niezasadną.